

**EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2020–2021**

**Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE**

Testul 9

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

I. TÉTEL (60 pont)

A.

1. Explicit informații vizualizării a szövegből. Helyes válasz: a. Több jelölés esetén a válasz érvénytelen. **5 pont**
2. Rövid válasz megfogalmazása a következő, szövegből vett információk alapján: „Első házasságát Podjebrád Katalinnal kötötte 1463 május elsején, Budán, egy csehekkal »nyélbe ütött« politikai alku nyomán. A kapcsolatból ugyan született egy gyermek, ám csecsemőként meg is halt, sőt az édesanya is gyermekágyi lázban.” **5 pont**
3. Szövegrész pontos értelmezése. Helyes válaszok: b; a. Minden helyes válasz 2 pontot ér. Több jelölés esetén a válasz érvénytelen. **4 pont**
4. Egyenes következtetések levonása a szövegből vett információk alapján. Helyes válasz:

Kijelentés	Igaz	Hamis
a. 1458 és 1490 között a magyar uralkodó Hunyadi János volt.		X
b. Rásonyi László szerint a Vajk nevet a szlávból nem lehet megmagyarázni, de a törökből igen.	X	
c. Vlad Ţepeş meggyeetlen megtorlásai miatt szörnyetegként emlegették.	X	
d. Mátyás a visegrádi vártömlöcbe záratta a havasalföldi fejedelmet.	X	
e. Mátyás helyét a trónon törvényes utódja vette át.		X

5 pont

5. Összetartozó információk kapcsolása. Minden betűjel helyes társítása 1 pontot ér. Több jelölés esetén a válasz érvénytelen. Helyes válasz:

1.	e
2.	a
3.	d
4.	b
5.	c

5 pont

6. A köznapi szövegek valóságvonatkozásainak megfigyelése, szövegtömörítés a lényeg/fő gondolat kiemelésével és átfogalmazásával, információk azonosítása a szöveg alapján. Lehetséges válasz: Mátyás őseit illetően azt tudjuk biztosan, hogy Havasalföld jeles dinasztiját képezik, de származásuk máig vitatott. Mátyás apja, Hunyadi János Havasalföldről kerül a Magyar Királyságba, de az ő elődei (apja, Vajk és nagyapja, Mátyás dédapja, Serbe) olyan területeken éltek, ahol több népcsoport előfordult, így a történészek nem tudják biztosan, hogy román, tatár, kun, úz vagy besenyő származásúak. Mátyásnak sajnos nem született törvényes utódja, aki követhette volna a trónon. Podjebrád Katalinnal kötött első házasságából ugyan született egy gyermeke, de csecsemőként meg is halt, ahogy édesanyja is gyermekágyi lázban. Második, Aragóniai Beatrixszal kötött házassága szintén nem eredményezett örökös. Érvényes, a szöveg megfelelő információit felhasználó, teljes válasz – 6 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 5 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **6 pont**

B.

1. A modalitás kifejezésének nyelvi repertoárja: beszédszándékok és beszédaktusok. Tényközlés átalakítása a megadott beszédszándék/ modális tartalom kifejezésére alkalmas mondattá. Minden helyes mondat 1 pontot ér. Lehetséges válaszok:

- Érzelmet, indulatot fejezzen ki: Pl. Egy alkalommal 20 ezer törököt húzott karóba (a szívtelen)!
- További információkra kérdezzen rá: Pl. Miért húzott egy alkalommal 20 ezer törököt karóba?
- Fogalmazzon meg bizonytalanságot az információ helytállóságával kapcsolatban: Pl. Tudtommal/ Állítólag egy alkalommal 20 ezer törököt húzott karóba.
- Olyan eseményre utaljon, amely bár tervben volt, mégsem következett be: Pl. Egy alkalommal 20 ezer törököt húzott volna karóba/ akart karóba húzni. **4 pont**

2. A főnévi csoport belső szerkezete: birtokos szerkezet mint forma. Minden helyesen azonosított név 2 pontot ér. Helyes válaszok: **a.** (Hunyadi) Mátyás; **b.** Vlad Țepeș; **c.** Hunyadi János **6 pont**

3. A feltételeknek megfelelő kérdések megfogalmazása. Minden kérdés 2 pontot ér. Lehetséges kérdések: Ki származott a Munténiából bevándorolt kenéz családból? Melyik nyelvből magyarázható a Vajk név? **4 pont**

4. Mennység és számosság kifejezése: szám, számlálószó, többesjelek. A számosságra utaló alakok helyes kiemelése típusonként 2 pontot ér. Lehetséges válaszok:

- többesszám-jeles főnév: pl. nők
- konkrét, pontos számmal: pl. két házassági kapcsolata, egy élettársi viszonya
- nem pontosan meghatározott számot jelentő szóval: pl. több „kaland” **6 pont**

5. Szinonim jelentések ismerete, metaforikus jelentéskiterjesztés felismerése. Minden helyes mondat 1 pontot ér. Pl. A hideg miatt nem virágozhatott a cseresznyefa. Ezen a nedves pályán nem lehet focizni. Megromlott az étel. Nagy lázban van a közelgő vizsga miatt. Jeles lett a bizonyítvány. **5 pont**

6. A feltételekhez (téma, beszédhelyzet, beszédszándék) igazodó szöveg írása – 1 pont. A beszédszándéknak megfelelő, kulturált nyelvi regiszter megválasztása – 1 pont. A szöveg információinak felhasználása – 1 pont. Meggyőzés érveléssel (a befolyásolási szándék ismert a befogadó előtt, a szövegre, beszédhelyzetre utaló érvek, stb.) – 1 pont. Meggyőzés manipulációval (a befolyásolási szándék elrejtése, megtévesztés, a befogadó érzelmeire ható kijelentések, stb.) – 1 pont. **5 pont**

II. TÉTEL (30 pont)

1. Adatok és gondolatok értelmezése és összefoglalása, szövegtömörítés, lényeglátás. Lehetséges válasz: Mátyás király palotáját sokan csodálták, akik meglátogatták őt. Tágas ebédlői, fényes hálószobái voltak, sok szép műalkotás díszítette a berendezést, mint például az ajtófélfák vagy kandallók berakásai, valamint az utóbbiak tetején álló szobrok. Egyik legnagyobb látványosság Mátyás könyvtára, azaz könyvesháza volt a díszes, címerrel ellátott borítójú Corvinákkal. A palota leírására vonatkozó információk helyes azonosítása: 2 pont; Összefoglalás leíró szöveggént: 2 pont **4 pont**

2. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése, a szereplők viszonyainak bemutatása a szövegből vett információk alapján. Minden viszony leírása 2 pontot ér. Lehetséges válaszok:

Mátyás és a fiú: Mátyás király, miután tetten éri a fiút, aki nemcsak, hogy meglopta ő, de meg is rongálta az egyik könyvét, szép szóval magyarázza el neki a tévedését, és nem bünteti meg, futni hagyja, mivel együttérez a nyomorával és a tudatlanságával.

A fiú és a könyvtárosok: A könyvtárosok durván rátámadnak a rongyos, szegény fiúra, és meg akarják torolni rajta saját figyelmetlenségüket, hiszen az ő hibájukból surranhatott be a könyvesháza.

A könyvtárosok és Mátyás: A könyvtárosok Mátyás alattvalói, akik követik a parancsát. Eleinte azt hiszik, ha rátámadnak a fiúra, azzal a király kedvében járnak, de a király leállítja őket, és megparancsolja, hogy vegyék el a fiútól, amit lopott, aztán engedjék szabadon, ők pedig engedelmeskednek a parancsoknak. **6 pont**

3. Információk, gondolatok értelmezése. Lehetséges válasz: A részlet az olvasás és írás tudományának fontosságára hívja fel a figyelmet. A király megmagyarázza a fiúnak, hogy az igazi lényeg magában a könyvben található, nem a kötés szépségében. Ugyanakkor a díszes

borítóval is kifejezi tiszteletét a könyvbe foglalt írás iránt. Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **5 pont**

4. Témához való igazodás:

- Az események részletező, kifejtett bemutatása (a történet lehetséges folytatásának felvázolása) – 3 pont, a megadott téma részleges bemutatása – 2 pont, kísérlet a megadott téma bemutatására – 1 pont.
- A szöveg információira való utalás – 2 pont.
- Az elbeszélő szöveg sajátosságainak minél pontosabb követése (események időrendben való bemutatása, egyes szám harmadik személyű elbeszélés, elbeszélői nézőpont, elbeszélés hangneme, ritmusa stb.) – 5 pont; az elbeszélő szöveg sajátosságainak részleges betartása – 3 pont.
- Nyelvi megformáltság, helyesírás: 0-1 hibatípus – 5 pont, 2-3 hibatípus – 3 pont, 4-5 hibatípus – 1 pont, több mint 5 hibatípus – 0 pont. **15 pont**

A javítókulcs nem tartalmazza az összes lehetséges helyes választ. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő érvényes válasz maximális pontot ér.